1812: El combat de la baixada de Sant Feliu

Juli Ochoa. Centre d'Estudis Santjustencs

Ara fa poc més de dos segles, tot Europa estava immersa en un combat frontal contra l'expansionista imperi napoleònic, un conflicte que pràcticament va sacsejar tota la nostra geografia i que a la nostra terra és recordat amb el nom de "La Guerra del Francès". Sant Just no se'n va lliurar. La seva proximitat a Barcelona va propiciar que el nostre terme esdevingués l'escenari de més d'un combat. Aquest és un d'ells

> En poder de les tropes imperials

Com és prou sabut, durant la Guerra del Francès, des de 1808 a 1814, la ciutat de Barcelona, i de retruc tota aquesta rodalia, van estar des d'un primer moment i fins al final del conflicte, en poder de les tropes imperials franceses. Aquestes només van arribar a estar realment amenaçades durant la tardor de 1808, en què va tenir lloc el frustrat atac de les forces que manava el general Joan Miquel de Vives i Feliu.

Per tal de frenar les constants escomeses de l'enemic i mantenir-lo allunyat, els francesos havien establert tota una sèrie de punts forts al voltant de la capital, servits per destacaments militars. Un d'ells, i potser el principal, era l'estratègic pont de Molins de Rei, sobre el riu Llobregat, que assegurava als francesos el control de l'accés a Barcelona de qualsevol força enemiga procedent del sud o de l'oest.

La promesa de Josep Manso

A començaments d'agost de 1812, Luis de Lacy i Gautier, general en cap de les forces que combatien a Catalunya, va fer una promesa al cap de guerrillers Josep Manso i Solà. Incrementaria el nombre d'integrants del seu grup, anomenat "Batalló de Caçadors Voluntaris de Catalunya", fins a formar un regiment, i ascendir-lo a ell al grau de coronel per tal que el comandés. Com a agraïment, en Manso es va marcar el detall fatxenda de prometre-li al seu torn que ell capturaria i li enviaria tres-cents presoners enemics en pocs dies. La seva intenció era atacar la guarnició que estava destacada en el pont de Molins de Rei, aprofitant els regulars relleus d'aquella tropa.

Preparant l'emboscada

I és així com el dia 7 d'agost de 1812 al migdia, en Manso va sortir d'Esparreguera cap aquests encontorns amb una força de 400 homes, fent una gran marrada per tal de despistar els possibles observadors enemics. Després d'una marxa de setze hores en la qual va passar per la Beguda, Masquefa, Monistrol d'Anoia, Sant Sadurní, el coll de l'Ordal, Vallirana, Torrelles i Santa Coloma de Cervelló, va travessar el riu pel gual de Sant Joan Despí i es va situar a trenc d'alba a la baixada de Sant Feliu.

Va fer amagar una part de les seves forces darrere de la tàpia de la Torreblanca (on ara hi ha el Consell Comarcal). Una altra en el fons del torrent del Pont Reixat, llavors conegut com a torrent del pont de Madorell (al costat d'on ara hi ha l'edifici Walden). I la resta, una mica més avall de la Creu d'en Muntaner (en l'actual barriada santjoanenca del Pla del Vent), en el punt per on ells havien vingut.

El combat

Al cap de poc d'haver arribat, van poder veure com venia de Barcelona la tropa de refresc que anava a rellevar els soldats napoleònics que estaven al pont. Els homes d'en Manso, amagats, els van deixar passar, ja que l'objectiu que s'havien prefixat era atacar la força sortint. La guarnició rellevada formava part del 23è regiment d'Infanteria de línia, i estava formada majoritàriament per soldats alemanys enrolats en les files imperials. Havia sortit de Molins de Rei a dos quarts de nou del matí. Quan van arribar al terme de Sant Just, havent tot just sobrepassat la Torreblanca, els caçadors d'en Manso que estaven amagats al Pont Reixat van sortir a la carretera, davant seu, barrant-los el pas.

El cap de guerrillers, Josep Manso i Solà

La guarnició napoleònica destacada dalt

del cim de Sant Pere Màrtir, en veure-ho, va començar a fer senyals a Montjuïc i a l'Hospitalet, on hi havia una brigada de tropes imperials, per tal d'advertir-los i que anessin en ajut dels seus companys que estaven a punt de ser atacats. Aquests no van veure els seus senyals o no en van fer cas. Mentrestant, la tropa provinent de Molins i que acabava d'arribar a aquest indret, va veure l'enemic que els esperava dalt de la pujada. Mentre reaccionaven i es preparaven per a la lluita, van sortir els que els esperaven darrere de la tàpia, agafant-los entre dos focs.

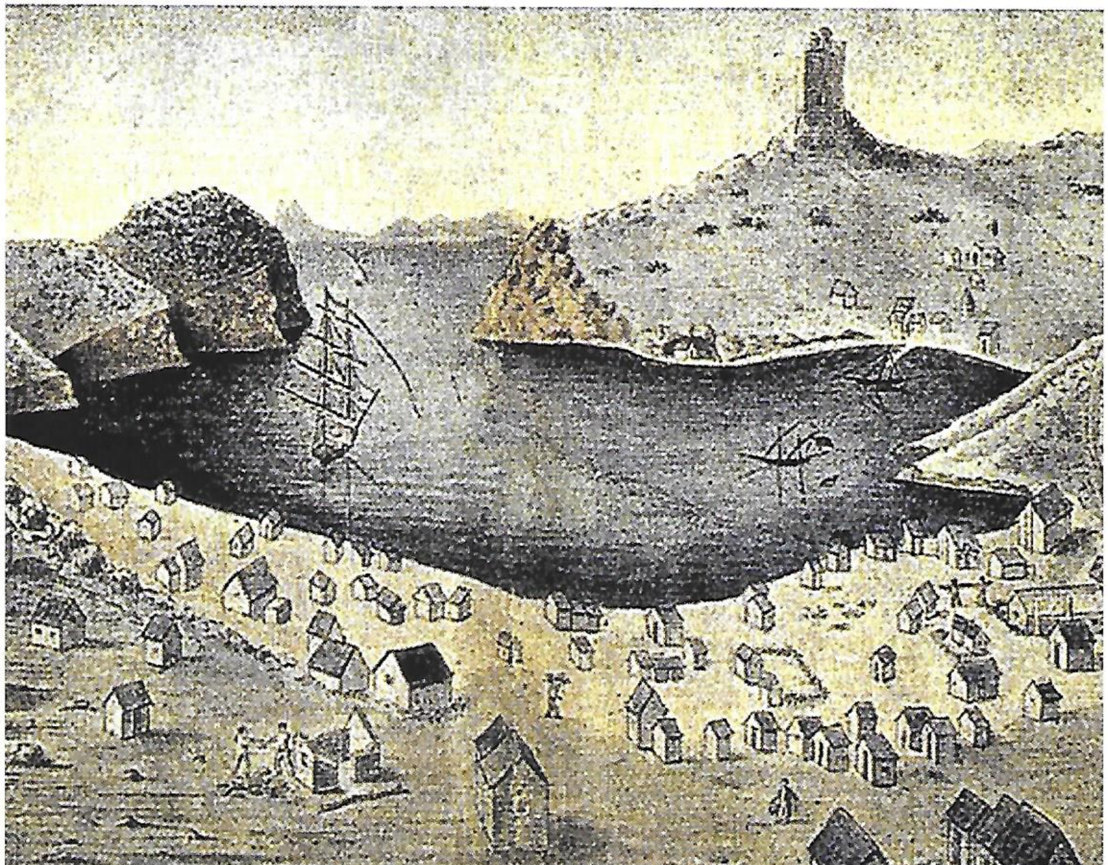
Essent impossible combatre en tal situació, els imperials van optar per la fugida pel camí que va a Sant Joan per la Creu d'en Muntaner. És llavors quan va sortir el tercer grup que els estava esperant allà, produint-se un combat sagnant en què els soldats napoleònics van ser pràcticament aniquilats. Els enemics supervivents, en total 105 homes, van ser duts fins a Vilanova, i embarcats cap a l'illa de Cabrera, on van romandre confinats en circumstàncies penoses en extrem, fins al final de la guerra.

En recompensa per aquesta victòria, Josep Manso va ser promogut, el 15 d'agost, al grau de coronel, tenint a càrrec seu el regiment que Lacy li havia promès i la quarta secció de l'exèrcit del Principat.

I encara...

En Manso, que pel que sembla no havia quedat satisfet amb el resultat d'aquell combat (recordem que havia promès tres-cents presoners i només n'havia aconseguit cent cinc), va tornar a fer una altra acció anàloga entre Sant Feliu i Molins de Rei tot just una setmana més tard. El 23 d'aquell mateix mes, atacava en aquesta ocasió la guàrdia entrant que procedia de Barcelona, i aconseguia també una altra victòria tan rotunda com aquesta que acabem de veure.<

El combat, segons un retallable de l'època

Habitatges dels presoners francesos a l'illa de Cabrera